Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 30ής Ιουνίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Αρχή της καλόπιστης συνεργασίας — Αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας — Εθνική κανονιστική ρύθμιση που προβλέπει την έντοκη επιστροφή των αχρεωστήτως εισπραχθέντων φόρων — Εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων σχετικών με τέτοια δικαιώματα επιστροφής αντλούμενα από την έννομη τάξη της Ένωσης — Τμηματική καταβολή του επιστρεφόμενου φόρου σε δόσεις εντός πενταετίας — Εξάρτηση της επιστροφής από τον όρο ότι υπάρχουν κεφάλαια τα οποία εισπράχθηκαν ως φόροι — Αδυναμία κίνησης διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης»

Στην υπόθεση C-200/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ που υπέβαλε το Tribunalul Sibiu (πρωτοδικείο Sibiu, Ρουμανία) με απόφαση της 20ής Μαρτίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Απριλίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

Silvia Georgiana Câmpean

κατά

Administrația Finanțelor Publice a Municipiului Mediaș, νυν Serviciul Fiscal Municipal Mediaș,

Administrația Fondului pentru Mediu,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Ilešič (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, C. Toader, A. Rosas, A. Prechal και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: L. Carrasco Marco, υπάλληλος διοίκησης,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησης της 22ας Οκτωβρίου 2015,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η S. G. Câmpean, εκπροσωπούμενη από τον D. Târșia, δικηγόρο,

— η Ρουμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. H. Radu, επικουρούμενο από τον V. Angelescu και την D. M. Bulancea, συμβούλους,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ρουμανική.

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους R. Lyal, G.-D. Balan και M. Wasmeier,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6 ΣΕΕ, των αρχών στις οποίες πρέπει να ανταποκρίνεται η επιστροφή των εθνικών φόρων που έχουν εισπραχθεί κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης καθώς και των άρθρων 17, 20, 21, παράγραφος 1, και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Silvia Georgiana Câmpean και, αφετέρου, της Administrația Finanțelor Publice a Municipiului Mediaș (διοίκηση δημοσίων οικονομικών του Δήμου Mediaș, Ρουμανία) και της Administația Fondului pentru Mediu (διοίκηση του ταμείου για το περιβάλλον, Ρουμανία) σχετικά με την επιστροφή φόρου εισπραχθέντος κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης τον οποίο υποχρεώθηκε να καταβάλει η S. G. Câmpean κατά την ταξινόμηση στη Ρουμανία αυτοκινήτου οχήματος προερχόμενου από άλλο κράτος μέλος καθώς και με την καταβολή των σχετικών τόκων.

Το ρουμανικό δίκαιο

3 Η Legea nr. 9/2012 privind taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule (νόμος 9/2012 περί του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών αυτοκινήτων οχημάτων), της 6ης Ιανουαρίου 2012 (*Monitorul Oficial al României*, τμήμα I, αριθ. 17 της 10ης Ιανουαρίου 2012, στο εξής: νόμος 9/2012), θέσπισε φόρο λόγω ρύπανσης για τα οχήματα των κατηγοριών M1 έως M3 και N1 έως N3. Δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, του νόμου 9/2012, η υποχρέωση καταβολής του φόρου αυτού γεννιέται, μεταξύ άλλων, κατά την πρώτη ταξινόμηση αυτοκινήτου οχήματος στη Ρουμανία.

4 Το άρθρο XV της Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 8/2014 privind modificarea și completarea unor acte normative și alte măsuri fiscal-bugetare (επείγον κυβερνητικό διάταγμα 8/2014 για την τροποποίηση και συμπλήρωση ορισμένων κανονιστικών πράξεων και λοιπών φορολογικών-δημοσιονομικών μέτρων), της 26ης Φεβρουαρίου 2014 (*Monitorul Oficial al României*, τμήμα I, αριθ. 151 της 28ης Φεβρουαρίου 2014, στο εξής:OUG αριθ. 8/2014), προβλέπει τα εξής:

«1. Η καταβολή ποσών καθοριζόμενων με δικαστική απόφαση που διατάσσει την επιστροφή του φόρου λόγω ρύπανσης από αυτοκίνητα οχήματα και του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών αυτοκίνητων οχημάτων, καθώς και τόκων υπολογιζόμενων έως την ημερομηνία της ολοσχερούς καταβολής και δικαστικών εξόδων, αλλά και λοιπών ποσών επιδικαζόμενων από τη δικαιοδοτική αρχή τα οποία καθίστανται εκτελεστά έως την 31η Δεκεμβρίου 2015, πραγματοποιείται εντός πέντε ημερολογιακών ετών, με ισάριθμες καταβολές ποσού κατ' έτος ίσου με το 20% του συνολικού ποσού.

2. Οι αιτήσεις επιστροφής που υποβάλλονται από τους υποκείμενους στον φόρο κατά τα οριζόμενα στην πρώτη παράγραφο διεκπεραιώνονται, σύμφωνα με τις διατάξεις [της Ordonanța Guvernului nr. 92 privind Codul de procedură fiscală (κυβερνητικό διάταγμα 92/2003 περί του κώδικα φορολογικής διαδικασίας), της 24ης Δεκεμβρίου 2003 (*Monitorul Oficial al României*, τμήμα I, αριθ. 941, της 29ης Δεκεμβρίου 2003, στο εξής: OG αριθ. 92/2003)], όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί, εντός σαράντα πέντε ημερών από της υποβολής τους, ενώ οι κατ' έτος καταβολές πραγματοποιούνται σύμφωνα με χρονοδιάγραμμα που καταρτίζει η διοίκηση του ταμείου για το περιβάλλον.

3. Η προθεσμία που ορίζεται στην παράγραφο 1 αρχίζει από την ημερομηνία εκπνοής της προθεσμίας που προβλέπει η παράγραφος 2.

4. Όσο τρέχει η προθεσμία της παραγράφου 1 αναστέλλεται αυτοδικαίως κάθε διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης.

5. Τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 ποσά που καταβάλλονται δυνάμει του παρόντος επείγοντος διατάγματος αναπροσαρμόζονται βάσει του δείκτη τιμών καταναλωτή που δημοσιεύεται από το εθνικό ινστιτούτο στατιστικής.

6. Η διαδικασία που έχει εφαρμογή στην καταβολή ποσών δυνάμει εκτελεστών τίτλων ορίζεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής και του Υπουργού Δημόσιων Οικονομικών, τηρουμένης της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 1.

7. Τα υπόλοιπα των ποσών που οφείλονται δυνάμει εκτελεστών τίτλων εκδοθέντων πριν τεθεί σε ισχύ το παρόν επείγον διάταγμα και για τα οποία δεν έχει κινηθεί διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης καταβάλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 6.»

5 Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση της OUG αριθ. 8/2014, η έκδοση της τελευταίας δικαιολογήθηκε, μεταξύ άλλων, από «τις δυσχέρειες που έχουν ανακύψει μέχρι σήμερα όσον αφορά την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων σχετικά με την καταβολή των ποσών του φόρου λόγω ρύπανσης από αυτοκίνητα οχήματα και του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών αυτοκίνητων οχημάτων, δεδομένης της αρνητικής επίδρασης την οποία συνεπάγεται η υπό τις προϋποθέσεις του κοινού δικαίου αναγκαστική εκτέλεση των εκτελεστών τίτλων τόσο για τον προϋπολογισμό του ταμείου για το περιβάλλον όσο και για τον ενοποιημένο γενικό προϋπολογισμό, [και] λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης να θεσπιστούν ειδικοί κανόνες, με περιορισμένη διάρκεια εφαρμογής, στον τομέα της αναγκαστικής εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων οι οποίες διατάσσουν την καταβολή του ποσού του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών αυτοκίνητων οχημάτων. Συγκεκριμένα, η απουσία τέτοιων διατάξεων έχει ως συνέπεια την αδυναμία διατήρησης ισοσκελισμένου προϋπολογισμού και, εμμέσως, τη μη τήρηση των εσωτερικών δεσμεύσεων που έχει αναλάβει το ταμείο για το περιβάλλον και των υποχρεώσεων που υπέχει η Ρουμανία ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

6 Ο Ordinul nr. 365/741 al ministrului mediului şi schimbărilor climatice şi al ministrului finanţelor publice privind aprobarea Procedurii de efectuare a plăţilor sumelor prevăzute prin hotărâri judecătoreşti având ca obiect restituirea taxei pe poluare pentru autovehicule şi a taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule şi a modelului şi conţinutului unor formulare şi pentru modificarea anexei nr. 4 la Ordinul ministrului mediului şi schimbărilor climatice şi al viceprim-ministrului, ministrul finanţelor publice, nr. 490/407/2013 pentru aprobarea Procedurii de restituire a sumelor prevăzute la art. 7, 9 şi 12 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule, precum şi a sumelor stabilite de instanţele de judecată prin hotărâri definitive şi irevocabile (απόφαση 365/741/2014 του Υπουργού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής και του Υπουργού Δημόσιων Οικονομικών, για την έγκριση της διαδικασίας καταβολής των ποσών που ορίζουν οι δικαστικές αποφάσεις σχετικά με την επιστροφή του φόρου λόγω ρύπανσης από αυτοκίνητα οχήματα και του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών αυτοκίνητων οχημάτων, για την έγκριση του υποδείγματος και του περιεχομένου ορισμένων εντύπων καθώς και για την τροποποίηση του παραρτήματος 4 της απόφασης 490/407/2013 του Υπουργού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής και του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργού Δημόσιων Οικονομικών, για την έγκριση της διαδικασίας της επιστροφής των ποσών των άρθρων 7, 9 και 12 του επείγοντος κυβερνητικού διατάγματος 9/2013, περί περιβαλλοντικού σήματος για τα αυτοκίνητα οχήματα, καθώς και των ποσών που ορίζονται με δικαστικές αποφάσεις οριστικές και αμετάκλητες), της 19ης Μαρτίου 2014 (στο εξής: απόφαση 365/741), εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου XV, παράγραφος 6, της OUG αριθ. 8/2014 και προβλέπει τους κανόνες εφαρμογής του εν λόγω άρθρου XV.

7 Το άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 3, της εν λόγω απόφασης ορίζει τα εξής:

«2. Η καταβολή ποσών καθοριζόμενων με δικαστική απόφαση που διατάσσει την επιστροφή του φόρου λόγω ρύπανσης από αυτοκίνητα οχήματα και του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών αυτοκίνητων οχημάτων, καθώς και τόκων υπολογιζόμενων έως την ημερομηνία της ολοσχερούς καταβολής και δικαστικών εξόδων, αλλά και λοιπών ποσών επιδικαζόμενων από τη δικαιοδοτική αρχή τα οποία καθίστανται εκτελεστά έως την 31η Δεκεμβρίου 2015, πραγματοποιείται εντός πέντε ημερολογιακών ετών, με ισάριθμες καταβολές ποσού κατ' έτος ίσου με το 20% του συνολικού ποσού, σύμφωνα με το άρθρο XV της [OUG αριθ. 8/2014].

3. Οι αιτήσεις επιστροφής των ποσών του άρθρου 1, παράγραφος 2, που υποβάλλονται από τους υποκείμενους στον φόρο διεκπεραιώνονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της [OG αριθ. 92/2003)], εντός σαράντα πέντε ημερών από της υποβολής τους, ενώ οι κατ' έτος καταβολές πραγματοποιούνται σύμφωνα με χρονοδιάγραμμα ετήσιων επιστροφών που εγκρίνεται για τον σκοπό αυτό, […]».

8 Το άρθρο 3 της εν λόγω απόφασης έχει ως κατωτέρω:

«Τα ποσά του άρθρου 1, παράγραφος 2, συμπεριλαμβανομένων όλων των διορθωτικών ποσών που προκύπτουν από αναπροσαρμογή πραγματοποιούμενη κατά τον χρόνο της καταβολής, καλύπτονται από τα ποσά που καταβάλλονται για το περιβαλλοντικό σήμα στον προϋπολογισμό του ταμείου για το περιβάλλον.»

9 Το παράρτημα 1 της απόφασης 365/741 θεσπίζει, στο κεφάλαιο I, την εφαρμοστέα διαδικασία στην καταβολή των ποσών του άρθρου XV, παράγραφος 1, της OUG αριθ. 8/2014, τα οποία καθορίζονται με δικαστικές αποφάσεις σχετικά με την επιστροφή του φόρου λόγω ρύπανσης από αυτοκίνητα οχήματα και του φόρου λόγω ρυπογόνων εκπομπών αυτοκίνητων οχημάτων.

10 Τα σημεία 7 και 19 του κεφαλαίου I του εν λόγω παραρτήματος 1 προβλέπουν τα εξής:

«7. Η αίτηση επιστροφής συνοδεύεται, για σκοπούς επαλήθευσης, από τα ακόλουθα έγγραφα :

a) επικυρωμένο αντίγραφο της εκτελεστής δικαστικής απόφασης,

b) δελτίο ταυτότητας του φυσικού προσώπου ή του εκπροσώπου του νομικού προσώπου, συνοδευόμενο από αντίγραφο του πληρεξουσίου εγγράφου που του έχει χορηγηθεί,

[...]

19. Για την καταβολή κάθε ετήσιας δόσης, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα των αναπροσαρμοσμένων ποσών και των τόκων που καταρτίζεται κατά το σημείο 11, η αρμόδια φορολογική αρχή διεκπεραιώνει και προβαίνει στους ενδεχόμενους συμψηφισμούς λαμβάνοντας υπόψη κάθε φορολογική οφειλή που υπάρχει στο μητρώο του ενδιαφερομένου κατά την ημερομηνία που έχει οριστεί για την καταβολή κάθε χωριστής δόσης [...] »

11 Η Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 22/2002 privind executarea obligațiilor de plată ale instituțiilor publice, stabilite prin titluri executorii (επείγον κυβερνητικό διάταγμα 22/2002 για την έναντι δημοσίων φορέων εκτέλεση χρηματικών απαιτήσεων εξοπλισμένων με εκτελεστό τίτλο), της 30ής Ιανουαρίου 2002 (Monitorul Oficial al României αριθ. 81 της 1ης Φεβρουαρίου 2002) όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης (στο εξής: OUG αριθ. 22/2002), προβλέπει, στο άρθρο της 1, τα εξής:

«1. Οι εξοπλισμένες με εκτελεστό τίτλο απαιτήσεις έναντι δημοσίων φορέων και αρχών ικανοποιούνται διά των κονδυλίων που προβλέπονται προς τούτο στους προϋπολογισμούς τους ή, αναλόγως της περίπτωσης, στο κέντρο κόστους στο οποίο εμπίπτει η οικεία οφειλή.

2. Οι εξοπλισμένες με εκτελεστό τίτλο απαιτήσεις έναντι δημοσίων φορέων και αρχών δεν δύνανται να ικανοποιηθούν διά των κονδυλίων που προορίζονται, βάσει του εγκεκριμένου προϋπολογισμού, για την κάλυψη οργανωτικών και λειτουργικών δαπανών τους, όπως οι δαπάνες προσωπικού οι οποίες καθιστούν δυνατή την εκπλήρωση της αποστολής και την εξυπηρέτηση των κατά νόμον σκοπών για τους οποίους οι εν λόγω φορείς και αρχές έχουν συσταθεί.»

12 Το άρθρο 2 του διατάγματος αυτού έχε ως ακολούθως:

«Αν η ικανοποίηση των εξοπλισμένων με εκτελεστό τίτλο απαιτήσεων δεν αρχίζει ή δεν συνεχίζεται λόγω έλλειψης πόρων, ο υπόχρεος φορέας οφείλει να προβεί, εντός έξι μηνών, στις αναγκαίες ενέργειες προκειμένου να συμμορφωθεί προς την υποχρέωση καταβολής που υπέχει. Η εν λόγω προθεσμία αρχίζει από την ημερομηνία κατά την οποία ο οφειλέτης λαμβάνει το κοινοποιούμενο από το αρμόδιο όργανο εκτέλεσης ένταλμα πληρωμής, κατ' εντολήν του δικαιούχου της απαίτησης»

13 Το άρθρο 3 της OUG αριθ. 22/2002ορίζει τα ακόλουθα:

«Στην περίπτωση κατά την οποία οι δημόσιοι φορείς δεν συμμορφώνονται προς την κατ' άρθρο 2 υποχρέωση καταβολής που υπέχουν, ο δικαιούχος της απαίτησης δύναται να ζητήσει την αναγκαστική εκτέλεση σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας και/ή άλλες ισχύουσες συναφείς νομικές διατάξεις.»

14 Ο Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 2336 pentru aprobarea Procedurii de punere în aplicare a titlurilor executorii în baza cărora se solicită înființarea popririi conturilor autorităților și instituțiilor publice deschise la nivelul unităților Trezoreriei Statului (απόφαση 2336/2011 του Υπουργού Οικονομικών, για την έγκριση των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης δυνάμει εκτελεστών τίτλων, βάσει των οποίων ζητείται κατάσχεση επί λογαριασμών δημοσίων αρχών και φορέων που τηρούνται στο Δημόσιο Ταμείο) (στο εξής: απόφαση 2336/2011), προβλέπει, στο άρθρο του 10bis, τα ακόλουθα:

«1. Όταν ο δικαστής επικυρώνει το μέτρο της κατάσχεσης λογαριασμού, η εκτέλεση έχει ως αποκλειστικό αντικείμενο τα ποσά που ο οφειλέτης έχει στην κατοχή του ή τα ποσά που του οφείλουν τρίτοι, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η ικανοποίηση των απαιτήσεων που έχει διαπιστωθεί ότι οφείλουν οι δημόσιοι φορείς και αρχές, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, του [της OUG αριθ. 22/2002], όπως εγκρίθηκε και συμπληρώθηκε με τον νόμο 288/2002, όπως ο νόμος αυτός εν συνεχεία τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε.

2. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1, εφαρμόζεται mutatis mutandis η διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης που περιγράφεται στα άρθρα 1 έως 10.»

15 Η διαδικασία που ακολουθείται στις φορολογικές υποθέσεις διέπεται από την OG αριθ. 92/2003.

16 Το άρθρο 116 του εν λόγω διατάγματος, με τίτλο «Συμψηφισμός», προβλέπει, στις παραγράφους του 1, 2, 4 και 6, τα ακόλουθα:

«1. Οι απαιτήσεις του Δημοσίου ή διοικητικών φορέων και φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης ή τμημάτων τους οι οποίες αντιστοιχούν σε φόρους, τέλη, εισφορές ή οποιοδήποτε άλλο ποσό οφειλόμενο στον ενοποιημένο γενικό προϋπολογισμό αποσβέννυνται διά συμψηφισμού με απαιτήσεις του οφειλέτη οι οποίες αντιστοιχούν σε ποσά που πρέπει να αποδοθούν, να επιστραφούν ή να καταβληθούν από τον προϋπολογισμό του Κράτους, μέχρις ολοσχερούς αποσβέσεως του μικρότερου ποσού, όταν τα δύο μέρη είναι αμοιβαίως δανειστές και οφειλέτες, υπό την προϋπόθεση ότι οι επίμαχες απαιτήσεις τελούν υπό τη διαχείριση των ιδίων δημοσίων αρχών, περιλαμβανομένων των εξαρτώμενων από αυτές φορέων.

2. Οι φορολογικές απαιτήσεις του οφειλέτη συμψηφίζονται με οφειλές του εγγεγραμμένες στον ίδιο προϋπολογισμό, η δε απομένουσα διαφορά συμψηφίζεται κατ' αναλογίαν με οφειλές εγγεγραμμένες σε άλλους προϋπολογισμούς, υπό την επιφύλαξη των όρων της πρώτης παραγράφου.

[...]

4. Αν δεν ορίζεται άλλως, ο συμψηφισμός επέρχεται αυτοδικαίως κατά την ημερομηνία κατά την οποία οι απαιτήσεις συνυπάρχουν, είναι βέβαιες, εκκαθαρισμένες και ληξιπρόθεσμες.

[...]

6. Ο συμψηφισμός βεβαιώνεται από την αρμόδια φορολογική υπηρεσία, κατόπιν αίτησης του οφειλέτη ή αυτεπαγγέλτως [...] »

17 Το άρθρο 24 της Legea contenciosului administrativ nr. 554 (νόμος 554 περί διοικητικών διαφορών), της 2ας Δεκεμβρίου 2004, (*Monitorul Oficial al României*, τμήμα I, αριθ. 1154, της 7ης Δεκεμβρίου 2004), όπως τροποποιήθηκε, το οποίο τιτλοφορείται «Υποχρέωση εκτέλεσης», ορίζει, στην παράγραφό του 1, τα εξής:

« Στην περίπτωση κατά την οποία, συνεπεία της ευδοκίμησης προσφυγής, δημόσια αρχή υποχρεούται να εκδώσει, να αντικαταστήσει ή να τροποποιήσει διοικητική πράξη ή να λάβει άλλο μέτρο ή να προβεί σε ορισμένες διοικητικές ενέργειες, η εκτέλεση της αμετάκλητης δικαστικής απόφασης πραγματοποιείται αυτεπαγγέλτως εντός της τασσόμενης από αυτήν προθεσμίας και, ελλείψει τέτοιας προθεσμίας, το αργότερο εντός 30 ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία η εν λόγω δικαστική απόφαση κατέστη αμετάκλητη.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

18 Η S. G. Câmpean ταξινόμησε στη Ρουμανία μεταχειρισμένο αυτοκίνητο όχημα που είχε αγοράσει στη Γερμανία. Για την ταξινόμηση αυτή, η S. G. Câmpean κατέβαλε, στις 18 Ιανουαρίου 2012, το ποσό των 2 737 ρουμανικών λέι (RON) (περίπου 615 ευρώ) ως φόρο λόγω ρυπογόνων εκπομπών αυτοκινήτων οχημάτων, κατά τα προβλεπόμενα στον νόμο 9/2012.

19 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 21 Φεβρουαρίου 2012 ενώπιον του Tribunalul Sibiu (πρωτοδικείο Sibiu), η S. G. Câmpean ζήτησε να της επιστραφεί το ποσό αυτό, πλέον τόκων υπολογιζόμενων μέχρι την ημερομηνία της πραγματικής επιστροφής, υποστηρίζοντας ότι ο εν λόγω φόρος αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης.

20 Με απόφαση που εξέδωσε στις 5 Νοεμβρίου 2012, το αιτούν δικαστήριο, αμφιβάλλοντας για το συμβατό του εν λόγω φόρου με το δίκαιο της Ένωσης, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο.

21 Με τη διάταξη της 3ης Φεβρουαρίου 2014, S. G. Câmpean και Ciocoiu (C-97/13 και C-214/13, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:229), το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το άρθρο 110 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντίκειται σε φόρο όπως ο φόρος λόγω ρυπογόνων εκπομπών αυτοκινήτων οχημάτων τον οποίο προβλέπει ο νόμος 9/2012. Το Δικαστήριο δεν περιόρισε χρονικά τα αποτελέσματα της απόφασής του.

22 Επιπλέον, στο πλαίσιο της ίδιας διαφοράς, το αιτούν δικαστήριο εξέφρασε αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης, καθώς και με ορισμένες πράξεις εκδοθείσες από το Συμβούλιο της Ευρώπης, της εθνικής κανονιστικής ρύθμισης που θεσπίστηκε μετά την έκδοση της εν λόγω διάταξης του Δικαστηρίου και η οποία αφορά τον τρόπο επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθέντων φόρων, και ειδικότερα του άρθρου XV της OUG αριθ. 8/2014.

23 Η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση προβλέπει, μεταξύ άλλων, την τμηματική καταβολή του αχρεωστήτως εισπραχθέντος ποσού σε δόσεις εντός πενταετίας, με την ετήσια δόση να ανέρχεται στο 20 % του συνόλου του οφειλόμενου ποσού, πλέον τόκων και δικαστικών εξόδων. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η επίμαχη κανονιστική ρύθμιση, στο μέτρο που δεν επιτρέπει την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων εντός εύλογης προθεσμίας, προσβάλλει μεταξύ άλλων το δικαίωμα πραγματικής επιστροφής των αχρεωστήτως εισπραχθέντων φόρων, το δικαίωμα ιδιοκτησίας και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, στις 22 Απριλίου 2014 το Tribunalul Sibiu (πρωτοδικείο Sibiu) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο ένα πρώτο προδικαστικό ερώτημα.

25 Εν συνεχεία, το ίδιο αυτό δικαστήριο διέταξε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας στην ενώπιόν του εκκρεμούσα διαφορά. Με την ευκαιρία αυτή, η προσφεύγουσα της κύριας δίκης υποστήριξε ότι, λαμβανομένου υπόψη, αφενός, ότι τέθηκαν σε ισχύ οι πράξεις εφαρμογής του άρθρου XV της OUG αριθ. 8/2014 καθώς και, αφετέρου, ότι, στις περιπτώσεις όπου το εν λόγω άρθρο XV δεν βρισκόταν σε ισχύ, είχαν εφαρμογή άλλες διατάξεις στη διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης έναντι του Δημοσίου, ήταν αναγκαία η συμπλήρωση της αίτησης προδικαστικής απόφασης από το αιτούν δικαστήριο. Κρίνοντας ότι οι εν λόγω πράξεις θα έχουν ως συνέπεια να καθυστερήσει η επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων φόρων προς τους ιδιώτες, χωρίς οι τελευταίοι να διαθέτουν, ως αντιστάθμισμα, τη δυνατότητα να ζητήσουν την αναγκαστική εκτέλεση των αποφάσεων που βεβαιώνουν τις απαιτήσεις τους, το αιτούν δικαστήριο συμπλήρωσε το πρώτο προδικαστικό ερώτημα με πέντε περαιτέρω ερωτήματα.

26 Κατόπιν των προεκτεθέντων, τα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Tribunalul Sibiu (πρωτοδικείο Sibiu) στο Δικαστήριο είναι τα ακόλουθα:

«1) Προσκρούει στο άρθρο 6 ΣΕΕ, στα άρθρα 17, 20, 21, παράγραφος 1, και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην απορρέουσα από τη νομολογία του Δικαστηρίου αρχή της επιστροφής των απαγορευμένων από το δίκαιο της Ένωσης φόρων, στη σύσταση 16/2003 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης [και] στο ψήφισμα 1787/2011 της Κοινοβουλευτικής Συνελεύσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης, κανονιστική ρύθμιση όπως το άρθρο XV [της OUG αριθ. 8/2014];

2) Προσκρούει στο δίκαιο της Ένωσης [περί του οποίου διαλαμβάνει το πρώτο ερώτημα], καθώς και στη σύσταση 16/2003 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, στο ψήφισμα 1787/2011 της Κοινοβουλευτικής Συνελεύσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης και στη σύσταση (80)2 της Επιτροπής Υπουργών, κανονιστική ρύθμιση όπως η απόφαση 365/741/2014, τα άρθρα 1, 2 και 3 της [OUG αριθ.] 22/2002και η απόφαση 2336/2011;

3) Έχουν το προαναφερθέν δίκαιο της Ένωσης και η νομολογία του Δικαστηρίου (υπόθεση C-103/88, Costanzo, EU:C:1989:256), την έννοια ότι οι εθνικές διοικητικές υπηρεσίες οφείλουν (εν προκειμένω: οι φορολογικές αρχές και οι περιβαλλοντικές υπηρεσίες) να εκτελούν αυτεπαγγέλτως και αμελλητί τις δικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται επί διοικητικών και φορολογικών υποθέσεων χωρίς να πρέπει ο δικαιούχος της επιστροφής να ζητήσει την αναγκαστική εκτέλεση ή να τηρήσει άλλες διατυπώσεις επιβαλλόμενες από την καθής οφειλέτρια αρχή;

4) Ποια έννοια έχει ο όρος “αμελλητί” κατά το δίκαιο της Ένωσης, δηλαδή εντός ποιας προθεσμίας οφείλουν οι εθνικές διοικητικές υπηρεσίες να εκτελέσουν δικαστική απόφαση επί διοικητικής και φορολογικής διαφοράς ή να προβούν σε συμψηφισμό απαιτήσεων των προσώπων που δικαιούνται επιστροφή φόρου με οφειλές των ίδιων αυτών προσώπων προς το Δημόσιο;

5) Έχει το δίκαιο της Ένωσης την έννοια ότι οι κυρώσεις που προβλέπει το κεφάλαιο ΙΙ, σημείο 1, στοιχείο b, της συστάσεως 16/2003 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης (δηλαδή το πρόστιμο που προβλέπει το άρθρο 24, παράγραφος 3, του νόμου [περί διοικητικών διαφορών]) δύνανται να επιβληθούν επίσης σε περίπτωση μη εκτελέσεως δικαστικής αποφάσεως με την οποία αναγνωρίζονται χρηματικές οφειλές της Διοικήσεως;

6) Σε περίπτωση αναγκαστικής εκτελέσεως δικαστικής αποφάσεως εις βάρος της Διοικήσεως, ποια περιουσιακά στοιχεία είναι δεκτικά κατασχέσεως σύμφωνα με το κεφάλαιο ΙΙ, σημείο 2, στοιχείο d, της συστάσεως 16/2003 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης;»

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου και επί του παραδεκτού της αίτησης προδικαστικής απόφασης

27 Η Ρουμανική Κυβέρνηση προβάλλει ένσταση απαραδέκτου της αίτησης προδικαστικής απόφασης στο σύνολό της, στο μέτρο που η απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα δεν είναι χρήσιμη για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης. Εκτιμά δε ότι τα ερωτήματα αυτά αφορούν τον τρόπο εκτέλεσης δικαστικής απόφασης που αναμένεται να εκδώσει το δικαστήριο αυτό επί της εν λόγω διαφοράς και της οποίας το αντικείμενο αφορά αποκλειστικά και μόνον την αίτηση ιδιώτη να του επιστραφεί ο φόρος που αχρεωστήτως κατέβαλε στο Δημόσιο. Δεδομένου ότι δεν έχει ακόμη περατωθεί η ένδικη διαδικασία και ελλείψει στοιχείων που να αποδεικνύουν ότι η S. G. Câmpean ζήτησε από το αιτούν δικαστήριο να διατάξει συντηρητικά μέτρα σχετικά με την εκτέλεση της δικαστικής απόφασης την οποία το ίδιο πρόκειται να εκδώσει, παρέλκει η εκ μέρους του εν λόγω δικαστηρίου εξέταση του τρόπου εκτέλεσης της απόφασης αυτής.

28 Επικουρικώς, η Ρουμανική Κυβέρνηση προβάλλει ένσταση απαραδέκτου της αίτησης προδικαστικής απόφασης, στο μέτρο που ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν πράξεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, οι οποίες δεν αποτελούν τμήμα του δικαίου της Ένωσης.

29 Πρώτον, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που έχει υποβάλει το εθνικό δικαστήριο εντός του πραγματικού και κανονιστικού πλαισίου το οποίο έχει προσδιορίσει με δική του ευθύνη, και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο, θεωρούνται κατά τεκμήριο λυσιτελή. Ειδικότερα, δεν απόκειται στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο του κατά το άρθρο 267 ΣΛΕΕ συστήματος δικαστικής συνεργασίας, να διακριβώνει ή να θέτει εν αμφιβόλω την ακρίβεια της εκ μέρους του εθνικού δικαστηρίου ερμηνείας εθνικών διατάξεων, δεδομένου ότι η ερμηνεία αυτή εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων. Επομένως, το Δικαστήριο οφείλει, όταν αποφαίνεται προδικαστικώς επί ερωτημάτων που του υποβάλλει εθνικό δικαστήριο, να περιορίζεται στην ερμηνεία του εθνικού δικαίου όπως αυτή παρατίθεται από το οικείο δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, σκέψεις 12 και 13 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

30 Εκτός αυτού, το Δικαστήριο μπορεί να απορρίψει την αίτηση που έχει υποβάλει το εθνικό δικαστήριο μόνον όταν προκύπτει προδήλως ότι η ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης την οποία ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή επίσης όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί (αποφάσεις της 21ης Μαΐου 2015, Verder LabTec, C-657/13, EU:C:2015:331, σκέψη 29, καθώς και της 6ης Οκτωβρίου 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, σκέψη 14 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

31 Εν προκειμένω, αν γίνει δεκτή η επιχειρηματολογία της Ρουμανικής Κυβέρνησης, ότι δηλαδή το αιτούν δικαστήριο δεν μπορεί, στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, να αποφανθεί επί του τρόπου εκτέλεσης της απόφασης την οποία πρόκειται να εκδώσει επί της αίτησης επιστροφής που έχει υποβάλει η S. G. Câmpean, τούτο θα έχει ως συνέπεια το Δικαστήριο να προβεί σε ερμηνεία του εθνικού δικαίου, η οποία εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του αιτούντος δικαστηρίου.

32 Συγκεκριμένα, όπως σαφώς προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, και τη συμπληρωματική αυτής, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι είναι αρμόδιο να εφαρμόσει την κανονιστική ρύθμιση σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης της απόφασης που θα εκδώσει επί της ουσίας, στο στάδιο της διαδικασίας στο οποίο βρίσκεται η ενώπιόν του εκκρεμούσα διαφορά. Επιπλέον, η S. G. Câmpean υποστηρίζει με τις παρατηρήσεις της ότι ζήτησε από το δικαστήριο αυτό, αφενός, να περιβάλει με άμεση εκτελεστότητα την απόφαση που πρόκειται να εκδώσει και, αφετέρου, να μην εφαρμοστεί στην εκτέλεσή της το άρθρο XV της OUG αριθ. 8/2014.

33 Υπό τις περιστάσεις αυτές, και ελλείψει άλλων στοιχείων από τα οποία να μπορεί να συναχθεί ότι οι απαντήσεις του Δικαστηρίου στα προδικαστικά ερωτήματα δεν θα είναι χρήσιμες για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης, δεν μπορεί εν προκειμένω να ανατραπεί το ανωτέρω υπομνησθέν με τη σκέψη 29 της παρούσας απόφασης τεκμήριο λυσιτέλειας των εν λόγω ερωτημάτων.

34 Όσον αφορά, δεύτερον, το επιχείρημα με το οποίο η Ρουμανική Κυβέρνηση προβάλλει ένσταση απαραδέκτου της αίτησης προδικαστικής απόφασης όσον αφορά την ερμηνεία των πράξεων του Συμβουλίου της Ευρώπης περί των οποίων διαλαμβάνουν τα προδικαστικά ερωτήματα, υπενθυμίζεται ότι η εξουσία του Δικαστηρίου να προβαίνει σε ερμηνεία με προδικαστικές αποφάσεις, όπως απορρέει από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, καλύπτει μόνον τους κανόνες που ανήκουν στο δίκαιο της Ένωσης (απόφαση της 4ης Μαΐου 2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, σκέψη 59 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), και που δεν περιλαμβάνουν τις πράξεις του Συμβουλίου της Ευρώπης στις οποίες παραπέμπει το αιτούν δικαστήριο με το πρώτο, το δεύτερο, το πέμπτο και το έκτο προδικαστικό ερώτημα. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί των ερωτημάτων αυτών στο μέτρο που αφορούν άμεσα την ερμηνεία των εν λόγω πράξεων.

35 Με την επιφύλαξη της διευκρίνισης που εκτίθεται στην προηγούμενη σκέψη, διαπιστώνεται ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί των προδικαστικών ερωτημάτων και ότι η αίτηση προδικαστικής απόφασης είναι παραδεκτή.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

36 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι αντίκειται σε σύστημα έντοκης επιστροφής φόρων εισπραχθέντων κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης των οποίων το ποσό έχει βεβαιωθεί με εκτελεστές δικαστικές αποφάσεις, όπως το σύστημα που προβλέπεται στο άρθρο XV της OUG αριθ. 8/2014 και στην απόφαση 365/741 ή, επικουρικώς, στα άρθρα 1 έως 3 της OUG αριθ. 22/2002 και στο άρθρο 10bis της απόφασης 2336/2011.

37 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, το δικαίωμα σε επιστροφή φόρων τους οποίους έχει εισπράξει κράτος μέλος κατά παράβαση των κανόνων του δικαίου της Ένωσης αποτελεί τη συνέπεια και το συμπλήρωμα των δικαιωμάτων που παρέχονται στους διοικουμένους βάσει των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης οι οποίες απαγορεύουν τέτοιους φόρους, όπως οι διατάξεις αυτές έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο. Επομένως, τα κράτη μέλη οφείλουν καταρχήν να επιστρέφουν εντόκως τους φόρους που εισπράττουν κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, σκέψεις 24 και 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

38 Ελλείψει κανονιστικής ρύθμισης της Ένωσης στον τομέα της επιστροφής αχρεωστήτως εισπραχθέντων εθνικών φόρων, απόκειται σε κάθε κράτος μέλος, βάσει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας, να καθορίζει τα αρμόδια δικαιοδοτικά όργανα και να ρυθμίζει τους δικονομικούς όρους άσκησης των ένδικων βοηθημάτων που αποσκοπούν στην προάσπιση των δικαιωμάτων τα οποία οι φορολογούμενοι αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

39 Εντούτοις, οι λεπτομερείς δικονομικοί κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της προστασίας των παρεχόμενων από το δίκαιο της Ένωσης δικαιωμάτων των διοικουμένων δεν επιτρέπεται να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από αυτούς που αφορούν παρόμοια ένδικα βοηθήματα του εσωτερικού δικαίου (αρχή της ισοδυναμίας) ούτε επιτρέπεται να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή εξαιρετικώς δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από την έννομη τάξη της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, σκέψη 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

40 Εκτός αυτού, υπενθυμίζεται ότι, όπως έχει ήδη κρίνει το Δικαστήριο, σύμφωνα με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, ένα κράτος μέλος δεν μπορεί να θεσπίζει διατάξεις που εξαρτούν την επιστροφή φόρου, ο οποίος κρίθηκε αντίθετος προς το δίκαιο της Ένωσης με απόφαση του Δικαστηρίου ή του οποίου το ασυμβίβαστο με το δίκαιο της Ένωσης προκύπτει από μια τέτοια απόφαση, από προϋποθέσεις που αφορούν ειδικά τον φόρο αυτό και οι οποίες είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που θα ίσχυαν, ελλείψει των διατάξεων αυτών, για την επιστροφή του εν λόγω φόρου (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 10ης Σεπτεμβρίου 2002, Prisco et CASER, C-216/99 και C-222/99, EU:C:2002:472, σκέψη 77 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 2ας Οκτωβρίου 2003, Weber's Wine World κ.λπ., C-147/01, EU:C:2003:533, σκέψη 87).

41 Ακριβώς με γνώμονα αυτές τις αρχές πρέπει να εξεταστούν τα ερωτήματα που υπέβαλε το αιτούν δικαστήριο.

Επί της αρχής της καλόπιστης συνεργασίας

42 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το άρθρο XV της OUG αριθ. 8/2014 και η απόφαση 365/741, η οποία προβλέπει τους κανόνες εφαρμογής του εν λόγω άρθρου XV, εκδόθηκαν μετά τη διάταξη της 3ης Φεβρουαρίου 2014, S. G. Câmpean και Ciocoiu (C-97/13 και C-214/13, EU:C:2014:229), με την οποία το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το άρθρο 110 ΣΛΕΕ αντίκειται σε φόρο όπως ο φόρος λόγω ρυπογόνων εκπομπών αυτοκινήτων οχημάτων, και ότι η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση εκδόθηκε, μεταξύ άλλων, λόγω των δυσχερειών κατά την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων σχετικά με την καταβολή του ποσού των κατά τον τρόπο αυτόν αχρεωστήτως εισπραχθέντων φόρων. Συναφώς, η επίμαχη κανονιστική ρύθμιση αποβλέπει στη θέσπιση ειδικών δικονομικών κανόνων εφαρμοστέων στην εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων με τέτοιο αντικείμενο.

43 Υπό τις συνθήκες αυτές, και λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που υπομνήσθηκε με τη σκέψη 40 της παρούσας απόφασης, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει αν οι εν λόγω δικονομικοί κανόνες είναι λιγότερο ευνοϊκοί από εκείνους που θα εφαρμόζονταν, εφόσον οι πρώτοι δεν υφίσταντο, σε περίπτωση επιστροφής φόρου όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη.

44 Επομένως, η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντίκειται στην εκ μέρους κράτους μέλους θέσπιση διατάξεων οι οποίες εξαρτούν την επιστροφή φόρου που κρίθηκε αντίθετος προς το δίκαιο της Ένωσης με απόφαση του Δικαστηρίου, ή του οποίου το ασυμβίβαστο με το δίκαιο της Ένωσης προκύπτει από μια τέτοια απόφαση, από προϋποθέσεις που αφορούν ειδικά τον φόρο αυτό και οι οποίες είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που θα ίσχυαν, ελλείψει των σχετικών διατάξεων, για την επιστροφή του εν λόγω φόρου, εξυπακουομένου ότι η εκτίμηση του ζητήματος αυτού εμπίπτει εν προκειμένω στην αρμοδιότητα του αιτούντος δικαστηρίου.

Επί της αρχής της ισοδυναμίας

45 Κατά πάγια νομολογία, η τήρηση της αρχής της ισοδυναμίας συνεπάγεται ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να προβλέπουν δικονομικούς κανόνες περί των όρων ασκήσεως ένδικων βοηθημάτων με αίτημα την επιστροφή φόρου στηριζόμενο σε παράβαση του δικαίου της Ένωσης λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που ισχύουν για παρεμφερή –ως προς το αντικείμενο, την αιτία και τα ουσιώδη στοιχεία τους– ένδικα βοηθήματα βασιζόμενα σε παράβαση του εσωτερικού δικαίου (βλ., συναφώς, απόφαση της 19ης Ιουλίου 2012, Littlewoods Retail κ.λπ., C-591/10, EU:C:2012:478, σκέψη 31 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

46 Εναπόκειται καταρχήν στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει άμεση γνώση των δικονομικών ρυθμίσεων που αποβλέπουν να εξασφαλίσουν, στο εθνικό δίκαιο, την προστασία των δικαιωμάτων που οι διοικούμενοι αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης, να εξακριβώσει ότι οι ρυθμίσεις αυτές συνάδουν με την αρχή της ισοδυναμίας. Ωστόσο, ενόψει της εκτίμησης στην οποία οφείλει να προβεί το εθνικό δικαστήριο, το Δικαστήριο μπορεί να του παράσχει ορισμένα στοιχεία για την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης (βλ. αποφάσεις της 1ης Δεκεμβρίου 1998, Levez, C-326/96, EU:C:1998:577, σκέψεις 39 και 40, και 19ης Ιουλίου 2012, Littlewoods Retail κ.λπ., C-591/10, EU:C:2012:478, σκέψη 31).

47 Από το άρθρο XV, παράγραφος 1, της OUG αριθ. 8/2014 προκύπτει ότι η διάταξη αυτή σκοπό έχει να ρυθμίσει τον τρόπο καταβολής των ποσών που ορίζονται με τις δικαστικές αποφάσεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την επιστροφή των αχρεωστήτως εισπραχθέντων φόρων, των υπολογιζόμενων τόκων έως την ημερομηνία της ολοσχερούς καταβολής των εν λόγω ποσών καθώς και των σχετικών δικαστικών εξόδων, αλλά και των λοιπών ποσών που επιδικάζονται από τις δικαιοδοτικές αρχές. Το εν λόγω άρθρο XV προβλέπει, στις παραγράφους του 1 έως 4, ότι η καταβολή των εν λόγω ποσών πραγματοποιείται τμηματικά εντός πέντε ημερολογιακών ετών, με καταβολές ποσού κατ' έτος ίσου με το 20% του συνολικού ποσού, ότι οι αιτήσεις επιστροφής διεκπεραιώνονται εντός σαράντα πέντε ημερών από την υποβολή τους και ότι αναστέλλεται κάθε διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης για την πενταετία περί της οποίας γίνεται λόγος στην παράγραφο 1 της διάταξης αυτής.

48 Το άρθρο 3 της απόφασης 365/741 διευκρινίζει ότι τα οφειλόμενα ποσά καλύπτονται από τα ποσά που καταβάλλονται στον προϋπολογισμό του ταμείου για το περιβάλλον. Επιπλέον, κατά το σημείο 7 του παρατήματος 1 της απόφασης 365/741, κάθε αίτηση επιστροφής συνοδεύεται, για σκοπούς επαλήθευσης, από ορισμένα έγγραφα, για παράδειγμα επικυρωμένο αντίγραφο της εκτελεστής δικαστικής απόφασης και το δελτίο ταυτότητας του φυσικού προσώπου. Το σημείο 19 του εν λόγω παραρτήματος 1 ορίζει ότι, για την καταβολή κάθε ετήσιας δόσης, η αρμόδια φορολογική αρχή διεκπεραιώνει και προβαίνει στους ενδεχόμενους συμψηφισμούς λαμβάνοντας υπόψη κάθε φορολογική οφειλή που υπάρχει στο μητρώο του ενδιαφερομένου κατά την ημερομηνία που έχει οριστεί για την καταβολή κάθε χωριστής δόσης.

49 Προκειμένου να αποδείξει ότι οι δικονομικοί αυτοί κανόνες είναι ανάλογοι εκείνων που έχουν εφαρμογή σε παρεμφερή ένδικα βοηθήματα τα οποία στηρίζονται στην παράβαση του εθνικού δικαίου, η Ρουμανική Κυβέρνηση εξέθεσε, με τις γραπτές παρατηρήσεις της, τον μηχανισμό τμηματικής καταβολής σε δόσεις εντός πενταετίας των μισθολογικών δικαιωμάτων που οφείλονται προς τους ιδιώτες από τη Δημόσια Διοίκηση δυνάμει του εθνικού δικαίου.

50 Η Ρουμανική Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης ότι η προθεσμία των σαράντα πέντε ημερών εντός της οποίας πρέπει να διεκπεραιωθεί η αίτηση εκτέλεσης δικαστικής απόφασης σχετικής με επιστροφή αχρεωστήτως εισπραχθέντων φόρων αντιστοιχεί προς την προθεσμία των σαράντα πέντε ημερών που ισχύει γενικώς όσον αφορά τη διεκπεραίωση αιτήσεων επιστροφής ποσών καταβαλλόμενων στον εθνικό προϋπολογισμό.

51 Επομένως, για να καθοριστεί αν στην υπόθεση της κύριας δίκης τηρούνται οι απαιτήσεις της αρχής της ισοδυναμίας, απόκειται στο εθνικό δικαστήριο να ερευνήσει, σε πρώτο στάδιο, αν τα ένδικα βοηθήματα στα οποία εφαρμόζονται οι δικονομικοί κανόνες τους οποίους η Ρουμανική Κυβέρνηση

θεωρεί ανάλογους προς τους προβλεπόμενους στο άρθρο XV της OUG αριθ. 8/2014 και στην απόφαση 365/741 είναι, ως προς το αντικείμενο, την αιτία και τα ουσιώδη στοιχεία τους, παρεμφερή με ένδικο βοήθημα ασκούμενο δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, όπως η αίτηση επιστροφής της κύριας δίκης.

52 Τούτο δεν φαίνεται να ισχύει, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 34 των προτάσεών του, στην περίπτωση αγωγής με την οποία ζητείται από τη Δημόσια Διοίκηση να καταβάλει οφειλόμενους μισθούς, απόκειται όμως στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει το ζήτημα αυτό.

53 Αφού προσδιοριστούν το ή τα εθνικά ένδικα βοηθήματα που είναι παρεμφερή με την επίμαχη αίτηση της κύριας δίκης, η οποία στηρίζεται στο δίκαιο της Ένωσης, το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει να εξακριβώσει, σε δεύτερο στάδιο, κατά πόσον οι δικονομικοί κανόνες οι οποίοι έχουν εφαρμογή στα εν λόγω εθνικά ένδικα βοηθήματα είναι ή όχι στην πραγματικότητα ευνοϊκότεροι από εκείνους που έχουν εφαρμογή στην κύρια δίκη, δυνάμει του άρθρου XV της OUG αριθ. 8/2014 και της απόφασης 365/741.

54 Τέλος, όσον αφορά την εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία, κατά το αιτούν δικαστήριο, θα είχε εφαρμογή στην ενώπιόν του εκκρεμούσα υπόθεση αν το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι η αρχή της ισοδυναμίας αντίκειται στο άρθρο XV της OUG αριθ. 8/2014 και στην απόφαση 365/741, δηλαδή τα άρθρα 1 έως 3 της OUG αριθ. 22/2002 και το άρθρο 10bis της απόφασης 2366/2011, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο δεν μπορεί να συναχθεί ότι η κανονιστική αυτή ρύθμιση εφαρμόζεται κατά τρόπο διαφορετικό στις διαφορές οι οποίες στηρίζονται στο δίκαιο της Ένωσης και στις παρεμφερείς διαφορές οι οποίες στηρίζονται στο εθνικό δίκαιο, καθόσον η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση φαίνεται να αποτελεί γενικώς εφαρμοζόμενη ρύθμιση στις διοικητικές διαφορές, πράγμα το οποίο επιβεβαίωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και η προσφεύγουσα της κύριας δίκης.

55 Κατά τα λοιπά, λαμβανομένων υπόψη ορισμένων επιχειρημάτων που προέβαλε η προσφεύγουσα της κύριας δίκης με τις γραπτές της παρατηρήσεις και τα οποία θα μπορούσαν να εκληφθούν υπό την έννοια ότι ο τρόπος εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων σχετικά με δικαιώματα αντλούμενα από την έννομη τάξη της Ένωσης πρέπει να είναι πανομοιότυπος ανεξαρτήτως της φύσης της διαφοράς, υπογραμμίζεται ότι η τήρηση της αρχής της ισοδυναμίας συνεπάγεται την ίση μεταχείριση των ένδικων βοηθημάτων τα οποία στηρίζονται σε παράβαση του εθνικού δικαίου και των παρεμφερών ενδίκων βοηθημάτων τα οποία στηρίζονται σε παράβαση του δικαίου της Ένωσης, και όχι την ισοδυναμία των εθνικών δικονομικών κανόνων που έχουν εφαρμογή επί υποθέσεων διαφορετικού είδους ή που εμπίπτουν σε διαφορετικούς κλάδους δικαίου (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 6ης Οκτωβρίου 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, σκέψη 67, καθώς και της 6ης Οκτωβρίου 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

56 Κατά συνέπεια, η αρχή της ισοδυναμίας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει στα κράτη μέλη να προβλέπουν λιγότερο ευνοϊκούς δικονομικούς κανόνες για τις αιτήσεις επιστροφής φόρου οι οποίες στηρίζονται σε παράβαση του δικαίου της Ένωσης από τους κανόνες που ισχύουν για παρεμφερή ένδικα βοηθήματα στηριζόμενα σε παράβαση του εσωτερικού δικαίου. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να διενεργήσει τον αναγκαίο έλεγχο προκειμένου να εξασφαλίσει την τήρηση της εν λόγω αρχής όσον αφορά την κανονιστική ρύθμιση που έχει εφαρμογή στην ενώπιόν του εκκρεμούσα διαφορά.

Επί της αρχής της αποτελεσματικότητας

57 Όσον αφορά τις επιταγές της αρχής της αποτελεσματικότητας, πρέπει να εξεταστεί, πρώτον, αν ένα σύστημα επιστροφής φόρου εισπραχθέντος κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης, όπως είναι το εφαρμοσθέν με τους κανόνες που προβλέπονται στο άρθρο XV της OUG αριθ. 8/2014 και στην απόφαση 365/741, καθιστά στην πράξη εξαιρετικά δυσχερή ή αδύνατη την άσκηση των δικαιωμάτων

που αντλούνται από την έννομη τάξη της Ένωσης, λαμβανομένων υπόψη της θέσης που έχουν οι κανόνες αυτοί στην όλη διαδικασία, της εξέλιξης της εν λόγω διαδικασίας και των ιδιομορφιών των κανόνων ενώπιον των εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 27ης Ιουνίου 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, σκέψη 48, καθώς και της 6ης Οκτωβρίου 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, σκέψεις 36 και 37).

58 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατ' εφαρμογή της εν λόγω κανονιστικής ρύθμισης, ο διοικούμενος στον οποίο αναγνωρίστηκε με δικαστική απόφαση δικαίωμα επιστροφής του επίμαχου φόρου πρέπει να απευθυνθεί στην αρμόδια δημόσια αρχή προκειμένου να υποβάλει αίτηση επιστροφής του ποσού που κατέβαλε λόγω του φόρου αυτού, συνοδευόμενη από τα αναγκαία έγγραφα για την εκτέλεση των υποχρεώσεων που υπέχει η αρχή αυτή δυνάμει του εν λόγω εκτελεστού τίτλου. Αντιθέτως προς τα όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, η απαίτηση αυτή δεν φαίνεται, αφ' εαυτής, και ελλείψει ένδειξης σχετικής, μεταξύ άλλων, με την ύπαρξη ενδεχόμενων εμποδίων όπως, για παράδειγμα, τα υπερβολικά έξοδα μιας τέτοιας διαδικασίας, να καθιστά υπερβολικά δυσχερή την επιστροφή των φόρων αυτών, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 44 και 45 των προτάσεών του.

59 Δεν ισχύει το ίδιο στην περίπτωση κατά την οποία σε διοικούμενο που πέτυχε την έκδοση τέτοιου εκτελεστού τίτλου κατά το πέρας ένδικης διαδικασίας και ζήτησε την εκτέλεση του εν λόγω τίτλου ενώπιον της αρμόδιας δημόσιας αρχής αντιτάσσεται, κατ' εφαρμογή της επίμαχης στην κύρια δίκη κανονιστικής ρύθμισης, πενταετής προθεσμία για την ολοσχερή επιστροφή των ποσών που του οφείλονται, με αποτέλεσμα τη διαιώνιση μιας παράνομης κατάστασης αντί της συντομότερης δυνατής αποκατάστασης της νομιμότητας.

60 Εκτός αυτού, η επιστροφή των οφειλόμενων ποσών εξαρτάται, σύμφωνα με το άρθρο 3 της απόφασης 365/741 και όπως επισήμαναν οι ενδιαφερόμενοι κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, από τη διαθεσιμότητα των πόρων που εισπράττονται λόγω συγκεκριμένου φόρου επί των οχημάτων, δηλαδή του περιβαλλοντικού σήματος. Ο διοικούμενος δεν διαθέτει συναφώς κανένα μέσο που να του παρέχει τη δυνατότητα να αναγκάσει την αρμόδια δημόσια αρχή να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της εφόσον αυτή παύσει να συμμορφώνεται εκουσίως προς αυτές, δεδομένου ότι, κατ' εφαρμογή της ίδιας αυτής κανονιστικής ρύθμισης, η αναγκαστική εκτέλεση του κοινού δικαίου αποκλείεται για μια πενταετία.

61 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, εξεταζόμενο στο σύνολό του, ένα τέτοιο σύστημα έντοκης επιστροφής των ποσών που έχουν εισπραχθεί κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης, το ύψος των οποίων έχει βεβαιωθεί με εκτελεστή δικαστική απόφαση, έχει ως συνέπεια να περιέρχεται ο διοικούμενος σε παρατεταμένη κατάσταση αβεβαιότητας όσον αφορά την ημερομηνία ολοσχερούς επιστροφής του ποσού του αχρεωστήτως καταβληθέντος φόρου, χωρίς να διαθέτει μέσα τα οποία να του παρέχουν τη δυνατότητα να αναγκάσει την αρμόδια δημόσια αρχή να εκπληρώσει την υποχρέωσή της, εφόσον αυτή δεν συμμορφώνεται εκουσίως, είτε λόγω έλλειψης πόρων είτε για οποιονδήποτε άλλο λόγο.

62 Επομένως, ένα σύστημα επιστροφής φόρων εισπραχθέντων κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης, όπως είναι το προβλεπόμενο στο άρθρο XV της OUG αριθ. 8/2014 και στην απόφαση 365/741, καθιστά εξαιρετικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που αντλούνται από την έννομη τάξη της Ένωσης και δεν ανταποκρίνεται στην ανάγκη τήρησης της υποχρέωσης των κρατών μελών να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των εν λόγω δικαιωμάτων.

63 Η Ρουμανική Κυβέρνηση περιορίζεται να δικαιολογήσει την εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος επικαλούμενη απλώς οικονομικές δυσχέρειες και θεσμικό αδιέξοδο σχετικά με την ταχεία εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων που συνιστούν εκτελεστούς τίτλους και αφορούν την επιστροφή φόρων εισπραχθέντων κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης.

64 Αρκεί συναφώς να υπομνησθεί ότι τα κράτη μέλη τα οποία έχουν εισπράξει φόρους κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης υποχρεούνται, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που παρατίθεται με τη σκέψη 37 της παρούσας απόφασης, να τους επιστρέψουν εντόκως. Συναφώς, δεν μπορεί να γίνει δεκτό, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 47 των προτάσεών του, ότι ένα κράτος μέλος, ως οφειλέτης σε διαφορά όπως αυτή της κύριας δίκης, μπορεί να επικαλεστεί έλλειψη πόρων για να δικαιολογήσει την αδυναμία του να εκτελέσει δικαστική απόφαση που αναγνωρίζει σε διοικούμενο δικαίωμα αντλούμενο από την έννομη τάξη της Ένωσης.

65 Ομοίως, η δικονομική αυτονομία που αναγνωρίζεται στα κράτη μέλη όσον αφορά την έκδοση των δικονομικών κανόνων οι οποίοι διέπουν την έντοκη επιστροφή φόρων εισπραχθέντων κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί να φθάνει μέχρι του σημείου να παρέχει στα εν λόγω κράτη μέλη τη δυνατότητα να καθιστούν στην πράξη εξαιρετικά δυσχερή ή αδύνατη την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών για λόγους σχετικούς με δυσχέρειες κατά την εφαρμογή των οικείων κανόνων ή λόγους αμιγώς οικονομικής φύσης.

66 Επομένως, η αρχή της αποτελεσματικότητας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντίκειται σε σύστημα έντοκης επιστροφής φόρων εισπραχθέντων κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης των οποίων το ύψος έχει βεβαιωθεί με εκτελεστές δικαστικές αποφάσεις, όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη, το οποίο προβλέπει την εντός πενταετίας τμηματική επιστροφή των εν λόγω φόρων σε δόσεις και εξαρτά την εκτέλεση των οικείων δικαστικών αποφάσεων από τη διαθεσιμότητα πόρων εισπραττόμενων λόγω άλλου φόρου, χωρίς δυνατότητα του διοικουμένου να αναγκάσει τις δημόσιες αρχές να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους εφόσον δεν συμμορφώνονται εκουσίως προς αυτές.

67 Όσον αφορά, δεύτερον, τα άρθρα 1 έως 3 της OUG αριθ. 22/2002 και το άρθρο 10bis της απόφασης 2366/2011, δηλαδή την κανονιστική ρύθμιση η οποία, κατά το αιτούν δικαστήριο, θα είχε εφαρμογή στην ενώπιόν του εκκρεμούσα υπόθεση σε περίπτωση που κρινόταν ότι το άρθρο XV της OUG αριθ. 8/2014 και η απόφαση 365/741 δεν εφαρμόζονται, το δικαστήριο αυτό εκθέτει χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις ότι η εφαρμογή της εν λόγω κανονιστικής ρύθμισης θα καθυστερούσε ή θα παρεμπόδιζε την πραγματική επιστροφή των οφειλόμενων από τη Δημόσια Διοίκηση ποσών.

68 Εντούτοις, ουδόλως προκύπτει ότι μια εξάμηνη προθεσμία, όπως η προβλεπόμενη στα άρθρα 2 και 3 της OUG αριθ. 22/2002, η οποία χορηγείται στη δημόσια αρχή προκειμένου να συμμορφωθεί εκουσίως προς τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει εκτελεστού τίτλου καθιστά, αφ' εαυτής, εξαιρετικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που αντλούν οι διοικούμενοι από το δίκαιο της Ένωσης. Επιπλέον, μετά την παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας, επιτρέπεται στους διοικούμενους να κινήσουν διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της οφειλέτριας δημόσιας αρχής, εφόσον η τελευταία δεν εκπληρώνει εκουσίως τις υποχρεώσεις της εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

69 Στην περίπτωση όμως, όπως υποστήριξε και η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, που μια εθνική κανονιστική ρύθμιση, όπως τα άρθρα 1 έως 3 της OUG αριθ. 22/2002 και το άρθρο 10bis της απόφασης 2366/2011, παρατείνει τον χρόνο εκτέλεσης μιας δικαστικής απόφασης σχετικά με δικαιώματα αντλούμενα από την έννομη τάξη της Ένωσης πέραν της εξάμηνης προθεσμίας των άρθρων 2 και 3 της OUG αριθ. 22/2002, για τον λόγο και μόνον ότι υπάρχει έλλειψη πόρων στον προϋπολογισμό που προορίζεται για την επιστροφή των ποσών αυτών, χωρίς δυνατότητα του διοικουμένου να αναγκάσει τις δημόσιες αρχές να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους είτε ζητώντας τη λήψη μέτρων κατάσχεσης είτε με άλλα μέσα που προβλέπει η εθνική έννομη τάξη για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης των δημόσιων αρχών προς τις υποχρεώσεις τους, η κανονιστική αυτή ρύθμιση δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της αρχής της αποτελεσματικότητας, δεδομένου ότι καθιστά στην πράξη την επιστροφή εξαιρετικά δυσχερή, αν όχι αδύνατη. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να ελέγξει αν τούτο συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης.

70 Παρά το γεγονός ότι οι διατάξεις του Χάρτη δύνανται να εφαρμοστούν σε νομική κατάσταση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, δεδομένου ότι το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης αφορά την επιστροφή φόρου εισπραχθέντος κατά

παράβαση του άρθρου 110 ΣΛΕΕ και ότι τα κράτη μέλη οφείλουν, δυνάμει της νομολογίας που υπομνήσθηκε με τη σκέψη 37 της παρούσας απόφασης, να επιστρέφουν εντόκως τέτοιο φόρο, παρέλκει η εξέταση των ερωτημάτων του αιτούντος δικαστηρίου υπό το πρίσμα των διατάξεων του Χάρτη, καθόσον τα προεκτεθέντα στοιχεία παρέχουν στο εν λόγω δικαστήριο τη δυνατότητα να αποφανθεί επί της διαφοράς της κύριας δίκης.

71 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι:

— Η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντίκειται στην εκ μέρους κράτους μέλους θέσπιση διατάξεων οι οποίες εξαρτούν την επιστροφή φόρου που κρίθηκε αντίθετος προς το δίκαιο της Ένωσης με απόφαση του Δικαστηρίου, ή του οποίου το ασυμβίβαστο με το δίκαιο της Ένωσης προκύπτει από μια τέτοια απόφαση, από προϋποθέσεις που αφορούν ειδικά τον φόρο αυτόν και οι οποίες είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που θα ίσχυαν, ελλείψει των σχετικών διατάξεων, για την επιστροφή του εν λόγω φόρου, εξυπακουομένου ότι το ζήτημα αν τηρήθηκε η αρχή αυτή πρέπει εν προκειμένω να εκτιμηθεί από το αιτούν δικαστήριο.

— Η αρχή της ισοδυναμίας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει στα κράτη μέλη να προβλέπουν λιγότερο ευνοϊκούς δικονομικούς κανόνες για τις αιτήσεις επιστροφής φόρου οι οποίες στηρίζονται σε παράβαση του δικαίου της Ένωσης από τους κανόνες που ισχύουν για παρεμφερή ένδικα βοηθήματα στηριζόμενα σε παράβαση του εσωτερικού δικαίου. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να διενεργήσει τον αναγκαίο έλεγχο προκειμένου να εξασφαλίσει την τήρηση της εν λόγω αρχής όσον αφορά την κανονιστική ρύθμιση που έχει εφαρμογή στην ενώπιόν του εκκρεμούσα διαφορά.

— Η αρχή της αποτελεσματικότητας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντίκειται σε σύστημα έντοκης επιστροφής φόρων εισπραχθέντων κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης των οποίων το ύψος έχει βεβαιωθεί με εκτελεστές δικαστικές αποφάσεις, όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη, το οποίο προβλέπει την εντός πενταετίας τμηματική επιστροφή των εν λόγω φόρων σε δόσεις και εξαρτά την εκτέλεση των οικείων δικαστικών αποφάσεων από τη διαθεσιμότητα πόρων εισπραττόμενων λόγω άλλου φόρου, χωρίς δυνατότητα του διοικουμένου να αναγκάσει τις δημόσιες αρχές να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους εφόσον δεν συμμορφώνονται εκουσίως προς αυτές. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να ελέγξει αν μια κανονιστική ρύθμιση, όπως αυτή που θα είχε εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης σε περίπτωση απουσίας ενός τέτοιου συστήματος επιστροφής, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της αρχής της αποτελεσματικότητας.

Επί των δικαστικών εξόδων

72 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

Η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντίκειται στην εκ μέρους κράτους μέλους θέσπιση διατάξεων οι οποίες εξαρτούν την επιστροφή φόρου που κρίθηκε αντίθετος προς το δίκαιο της Ένωσης με απόφαση του Δικαστηρίου, ή του οποίου το ασυμβίβαστο με το δίκαιο της Ένωσης προκύπτει από μια τέτοια απόφαση, από προϋποθέσεις που αφορούν ειδικά τον φόρο αυτόν και οι οποίες είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που θα ίσχυαν, ελλείψει των σχετικών διατάξεων, για την επιστροφή του εν λόγω φόρου, εξυπακουομένου ότι το ζήτημα αν τηρήθηκε η αρχή αυτή πρέπει εν προκειμένω να εκτιμηθεί από το αιτούν δικαστήριο.

Η αρχή της ισοδυναμίας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει στα κράτη μέλη να προβλέπουν λιγότερο ευνοϊκούς δικονομικούς κανόνες για τις αιτήσεις επιστροφής φόρου οι οποίες στηρίζονται σε παράβαση του δικαίου της Ένωσης από τους κανόνες που ισχύουν για παρεμφερή ένδικα βοηθήματα στηριζόμενα σε παράβαση του εσωτερικού δικαίου. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να διενεργήσει τον αναγκαίο έλεγχο προκειμένου να εξασφαλίσει την τήρηση της εν λόγω αρχής όσον αφορά την κανονιστική ρύθμιση που έχει εφαρμογή στην ενώπιόν του εκκρεμούσα διαφορά.

Η αρχή της αποτελεσματικότητας πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντίκειται σε σύστημα έντοκης επιστροφής φόρων εισπραχθέντων κατά παράβαση του δικαίου της Ένωσης των οποίων το ύψος έχει βεβαιωθεί με εκτελεστές δικαστικές αποφάσεις, όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη, το οποίο προβλέπει την εντός πενταετίας τμηματική επιστροφή των εν λόγω φόρων σε δόσεις και εξαρτά την εκτέλεση των οικείων δικαστικών αποφάσεων από τη διαθεσιμότητα πόρων εισπραττόμενων λόγω άλλου φόρου, χωρίς δυνατότητα του διοικουμένου να αναγκάσει τις δημόσιες αρχές να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους εφόσον δεν συμμορφώνονται εκουσίως προς αυτές. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να ελέγξει αν μια κανονιστική ρύθμιση, όπως αυτή που θα είχε εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης σε περίπτωση απουσίας ενός τέτοιου συστήματος επιστροφής, ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της αρχής της αποτελεσματικότητας.

(υπογραφές)